

NATIONALE BOODSCHAP VOOR SURINAME

De keuze die wij als natie moeten maken voor het bestaan en het voortbestaan van de natie is de keuze tussen economische politiek of politieke economie. Met economische politiek wordt hier bedoeld dat economische wetmatigheden hoofddoelstellingen zijn die eerst behartigd moeten worden in de samenleving en pas daarna krijgen sociale doelstellingen aandacht. Met politieke economie wordt hier bedoeld de omstandigheden waarbij sociale doelstellingen als uiteindelijke hoofddoelstellingen worden aangemerkt, terwijl economische doelstellingen onontbeerlijk zijn als middelen mede ter realisatie van de sociale doelstellingen.

Elke staat heeft als voornaamste kenmerken: het hoogste gezag over het grondgebied en de mensen die op dat grondgebied verblijven. De primaire politieke verantwoordelijkheid voor dit gezag over de twee overige bestanddelen van de staat heeft betrekking op het hoogste beleid voor de bescherming van het grondgebied en een goede kwaliteit van het bestaan van de bewoners.

Deze nationale boodschap geeft het kader aan voor een te realiseren operationeel programma, met als uitgangspunt dat het beleid voor de komende jaren geënt moet zijn op de politiek-economische en maatschappelijke realiteit van Suriname. Hierbij vragen de sociaal-maatschappelijke en financieel-economische hoofddoelstellingen en de algehele veiligheid bijzondere aandacht:

1. Het verschaffen van basiszekerheden als onderdeel van een meerjarige visie of beleid met betrekking tot de sociale en educatieve aspecten en de gezondheidszorg.
2. Het bereiken van een reële en fundamentele stabiliteit op de betalingsbalans en de overheidsbegroting.
3. Een reële en structurele groei van het bruto binnenlands product en het per capita inkomen.

De voorwaarden, dan wel middelen en instrumenten om deze doelstellingen te bereiken zijn in hoofdlijnen:

- Hervormingen van de agrarische en handelssector;
- Hervormingen en modernisering van de financiële sector;
- Hervorming en modernisering van het monetair instrumentarium;
- Het verkrijgen van toegang tot de internationale kapitaalmarkt
- Het aantrekken van investeerders voor de ontwikkeling van de basisindustrieën (goud, rijst, bauxiet, aardolie, gas, aluinaarde, hout, vis, graniet);
- Het verbeteren van de toegang tot de faciliteiten en financiële middelen voor de op productie gerichte private sector, en

- De aanleg en verbetering van productieve infrastructuur (wegen, bruggen, elektriciteit, water, dammen, drainage, irrigatie e.d.).

Als hoofdbeleidsgebieden worden aangemerkt: veiligheid, milieu, volksgezondheid, onderwijs, sociaal-maatschappelijk, bestuurlijk-juridisch, economisch en toerisme, technologische innovatie, productie verhoging en volkshuisvesting. Deze hoofdbeleidsgebieden krijgen organisatorisch vorm in ministeries en zullen gefinancierd worden door het in te stellen solidariteitsfonds. Als brenger van deze boodschap voor het beleid van de komende jaren ben ik mij ervan bewust dat ik niet alleen de positieve kanten van mijn benadering van de vraagstukken moet laten zien. Des te meer moet ik ook de mogelijkheden die er bestaan aangeven, die ons als natie in staat stellen om de oplossingen van de crisis te kunnen bepalen ten behoeve van de financiering hiervan. Na diepgaand denken en analyseren werd duidelijk wat ons te doen staat. De belangrijkste aandachtsgebieden, die voorwaarde zijn voor het succesvol operationaliseren van het toekomstig plan, zijn als volgt samen te vatten:

Politiek Suriname heeft als taak — althans zoveel als mogelijk — alle stakeholders bij elkaar te brengen om diepgaand over het één en ander van gedachten te wisselen. Het meebouwen van iedereen aan de uitvoering op basis van een vastgesteld beleid is van groot belang. Met elkaar zullen wij andere ontwikkelingsbenaderingen moeten vinden, die sociaaleconomisch en sociaalecologisch-educatief acceptabel zijn, de leefbaarheid bevorderen alsmede sociale integratie, alomvattende *'diversion and inclusion'* in zich dragen. Hierbij is het belangrijk aan te geven dat er dwingend plaats moet worden ingeruimd voor de consensus economie, welke operationeel vorm kan krijgen door het formeel in te stellen overleg tussen de sociale partners en andere organen, groepen of instituten.

Anders dan in landen waar de ontwikkeling reeds goed op gang is gekomen en een zekere volwassenheid heeft bereikt, moeten in onze situatie de politieke leiders een *'attitude breuk'* ondergaan. Dit betekent dat zij de maximale aandacht en concentratie moeten richten op de partij overstijgende nationale ontwikkeling en in deze fase naast de reguliere politieke partij activiteiten, de maximale aandacht voor partij- of groepsbelangen niet doorslaggevend moeten zijn.

Nog in 2022 zullen wij ons moeten haasten om met betrekking tot de nationale ontwikkelingen spijkers met koppen te slaan. Er zullen beslissingen genomen moeten worden over onder andere:

- De keuze tussen nationale aanpak of individuele of groeps- en belangenbehartiging;
- De volgorde van de prioriteiten bij de aanpak;
- De termijnplanning;
- De juiste bevolkingspolitiek

- Onderwijs moet gericht worden op de onder andere gewenste ontwikkelingsrichting
- De financieel-monetaire aspecten, die nog jaren een sleutelvraagstuk zullen blijven vormen voor ons land, en
- De heroriëntatie op de organisatie van de politiek en onze economische orde met accenten op:
  - een zo optimaal mogelijke werkgelegenheid
  - aanpak rond de loon en prijssituatie
  - betalingsbalansevenwicht
  - evenwichtige regionale ontwikkeling
  - economische groei door ontwikkeling;

We moeten derhalve de durf hebben de scherpste en omvang van de nationale problematiek onverbloemd en realistisch te schetsen. Er zal een proces van rationele meningsvorming gestimuleerd moeten worden, waardoor besluitvorming versneld op gang komt over een aantal kernpunten van het nationaal beleid. Om te beginnen moet er een aantal pragmatische stappen worden genomen, waarmee wij als natie ons moeten inspannen de problematiek in de kern aan te pakken. Dit zal moeten gebeuren op een manier die recht doet aan het feit dat wij niet in de ruimte werken, maar moeten ingrijpen in de complexe en hedendaagse problemen. Hierbij zal bepalend zijn enerzijds het verschil en de afstand tussen het idealisme en het realisme en anderzijds het wenselijke en haalbare. Bij de uitvoering van het voorgaande moet echter voorkomen worden dat ongefundeerde verwachtingen gewekt worden bij de bevolking, en wel:

- Dat alle problemen een direct antwoord hebben;
- Dat alles tegelijk aangepakt kan worden;
- Dat “het karwei” wel even geklaard kan worden als er maar een allesomvattend nationaal *masterplan* komt.

Wat wel moet worden aangegeven, is dat bij de bevolking — in stad, district, binnenland én *social media* — het besef moet groeien dat de grote reikwijdte van de Surinaamse problematiek (financieel, staatkundige en financiële verhoudingen in dit land), een overheid slechts kan werken middels een gedeelde verantwoordelijkheid.

Nu is nodig dat behalve duidelijkheid over de organisatie van de overheid, tevens duidelijkheid over het beleid gegeven wordt. In toenemende mate wordt de politiek in het overleg met de samenleving over de integrale sociaaleconomische ontwikkeling voor keuze vraagstukken gesteld. Deze worden des te klemmender nu de financiële problemen pijnlijker dan ooit tevoren voelbaar zijn. Waaraan er zonder twijfel in de komende maanden behoefte is, is enerzijds duidelijkheid over de hoofdlijnen van het

te voeren beleid en anderzijds een stuk reële beleidsruimte om de hoofdlijnen per actiegebied uit te werken en wel binnen het kader per gebied vaak uiteenlopende kenmerken, mogelijkheden en beperkingen. Als wij serieus menen dit land voor ons zelf, onze kinderen en kindskinderen te willen onderbouwen en onze nationale waardigheid, identiteit en nationale trots willen bewaken, dan moeten wij meer dan ooit beseffen, dat wij op elkaar zijn aangewezen. Dit betekent, dat wij individueel, maar meer nog gezamenlijk en elkaar ondersteunend, hard zullen moeten werken om dit doel te bereiken. Dat de overheid een belangrijke rol bij dit streven is toebedeeld is vrij logisch. Het zal echter afhangen van de mate waarin en de wijze waarop, wij als burger bereid en in staat zijn individueel mede verantwoordelijkheid op ons te nemen ten einde dit nobele doel voor ons geliefd land te bereiken.”

Laten wij als volk deze boodschap, althans de inhoud daarvan aangrijpen om de aan ons land geboden kansen te benutten op een wijze, die garantie voor een goede toekomst in zich draagt. Om de realisatie van het beleid zoals aangegeven een kans van slagen te geven, geldt als nationale voorwaarde een grote mate van daadwerkelijke onderlinge solidariteit tussen alle maatschappelijke krachten, organisaties, groepen en individuen. Hiertoe is vereist wederzijdse verstandhouding, een maatschappelijk akkoord dus. De mogelijkheid zal kunnen worden geopend dat sociale partners en alle politieke groeperingen en andere relevante maatschappelijke groepen vanuit hun mogelijkheden, de uitvoering van hetgeen in deze boodschap is verwoord in het belang van de natie mede nastreven. Een vereiste is ook dat in een maatschappelijk akkoord moet worden vastgelegd welke taken en verantwoordelijkheden de regering toekomen om in een goed samenspel met relevante maatschappelijke groepen de verdere nationale ontwikkeling ter hand te nemen. Hierbij moeten verantwoordelijkheden en taken van de overheid primair en blijvend gericht zijn op het verwezenlijken van de in deze boodschap aangegeven uitvoeringsopdracht en uiteraard voortdurend gericht zijn op het bereiken van een hoger welvaarts- en welzijnsniveau voor alle — landgenoten, met bijzondere aandacht voor de maatschappelijk achtergestelde, dan wel de minstbedeelden. Gehoopt wordt dat deze boodschap een zinvolle bijdrage zal leveren aan de realisatie van de opdrachten aan ons allen ter verbetering van het sociaaleconomisch en maatschappelijk klimaat in ons land. De inhoud van deze nationale boodschap is mede reden geweest voor mij om spoedig over te gaan tot de oprichting van een onafhankelijke politiek-bestuurlijke denkgroep.

Deze denkgroep wordt divers van samenstelling, maar één in betrokkenheid. De politiek wordt gezien als vormgeving aan de toekomst en het bestuur als de operationalisering daarvan. Hierbij worden alle onderdelen van de toekomstige ontwikkeling betrokken. Met de introductie van deze denkgroep wordt een poging gedaan aanvullende inhoud te geven aan het democratisch gehalte van onze

samenleving. Het is geenszins de bedoeling dat met de introductie van deze denkgroep de plaats van welk ander orgaan of instelling dan ook wordt ingenomen of overgenomen, dan wel dat deze denkgroep in de plaats treedt van welk ander orgaan of instelling.

Deze denkgroep is een onafhankelijk particulier initiatief. Dit is een denkgroep voor economische en productie ontwikkeling van dit land. Dit initiatief is mede ingegeven door de toekomstige ontwikkeling van ons land en richt zich uiteindelijk op het presenteren van een toekomstige visie om Suriname mogelijkheden te bieden voor een gunstige ontwikkeling en de Staat bestuurbaar te maken. De deelnemers aan deze denkgroep zullen ervaring moeten hebben opgedaan op verschillend gebied. Verder zullen deelnemers aan deze denkgroep uit verschillende disciplines voortkomen. Ook personen met ervaring uit de politiek zijn welkom.

De denkgroep zal richtinggevend zijn voor de denkwijzen, dus een diagnose maken van de samenleving zoals deze feitelijk bestaat en een programma maken hoe deze zou moeten zijn. Dit volgens een blauwdruk in de volgende hiërarchie:

1. het staatsdoel;
2. de staatszorg;
3. de nationale ontwikkeling;
4. de staatstaak, en
5. de overheids- en departementale structuur.

Drs. Jules Albert Wijdenbosch
11 november 2022